

Maciej Berbeka

Maciej Berbeka (ur. 17 października 1954 w Zakopanem^[1], zginął 6 marca 2013 na stokach Broad Peak w Karakorum^{[2][3]}) – polski himalaista, zdobywca 5 ośmiotysięczników, artysta malarz, grafik i scenograf.

Spis treści

Życiorys

Zaginięcie

Upamiętnienie

Odznaczenie

Życie prywatne

Przypisy

Życiorys

Absolwent Państwowego Liceum Technik Plastycznych im. A. Kenara w Zakopanem oraz Wydziału Wzornictwa Przemysłowego Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie. Artysta malarz, grafik i scenograf Teatru im. S. I. Witkacego w Zakopanem^[4].

Ratownik TOPR (od 1979), przewodnik UIAGM^[5], nauczyciel PLTP im. A. Kenara w Zakopanem. Członek (w l. 1982–1986 prezes) Klubu Wysokogórskiego Zakopane.

Dokonał pierwszych zimowych wejść na Manaslu (1984, razem z Ryszardem Gajewskim), Czo Oju (1985, razem z Maciejem Pawlikowskim)^[5] oraz Broad Peak (5 marca 2013 r.) z Adamem Bieleckim, Tomaszem Kowalskim oraz Arturem Małkiem^[6]. Wcześniej był blisko pierwszego zimowego wejścia na Broad Peak w stylu alpejskim z Aleksandrem Lwowem podczas zimowej polskiej wyprawy na K2 w 1988 – dotarł wtedy do przedwierzchołka Rocky Summit (8028 m n.p.m.) niższego od głównego o kilkadziesiąt metrów, lecz oddalonego o godzinę wspinaczki eksponowaną granią^[5]. Tym samym został pierwszym człowiekiem, który zimą przekroczył 8000 m n.p.m. w Karakorum.

Zdobył Annapurnę nową drogą – południową ścianą. Był kierownikiem wypraw zimowych na Manaslu i trzech na Nanga Parbat. W 1993 zdobył Mount Everest od strony chińskiej^[5].

Zaginięcie

5 marca 2013 podczas zejścia po zdobyciu Broad Peak Maciej Berbeka i Tomasz Kowalski nie zdołali powrócić na noc do obozu, co zmusiło ich do biwakowania w ekstremalnych warunkach. Kowalski biwakował na grani na wysokości około 7960 m n.p.m. a Berbeka najprawdopodobniej na przełęczy na 7900 m n.p.m. W przeciwieństwie do Tomasza Kowalskiego, Berbeka był widziany następnego dnia rano na ścianie pod przełęczą, która prowadziła do obozu szturmowego. Pakistańczyk poszukujący zaginionych nie trafił na żaden ślad Macieja Berbeki. 8 marca 2013 roku kierujący wyprawą Krzysztof Wielicki poinformował,

Maciej Berbeka

Maciej Berbeka (po lewej) i Józef Hojda na Mera Peak

Data i miejsce urodzenia	17 października 1954 Zakopane
Data i miejsce śmierci	6 marca 2013 Broad Peak
Zawód, zajęcie	alpinista, taternik, przewodnik, himalaista

Odznaczenia

że uznaje ich za zmarłych^[7]. W lipcu 2013 na grani na wysokości około 7960 m n.p.m. odnaleziono ciało Tomasza Kowalskiego i pochowano go około 100 m niżej. Ciało Macieja Berbeki nie odnaleziono. Wyprawę poszukiwawczą zorganizował brat Macieja Berbeki – Jacek^[8].

Upamiętnienie

W marcu 2013 w Galerii Strug w Zespole Szkół Plastycznych im. Antoniego Kenara w Zakopanem, odbyła się premiera spektaklu zakopiańskiej Sceny A2 – „Ulice Jerozolimy” autorstwa Piotra Biesa, poświęconego himalaiście^[9].

28 maja 2014 w Warszawie odbyła się aukcja charytatywna, której celem jest materialne wsparcie rodziny himalaisty. Aukcja Charytatywna in Memoriam Maćka Berbeki

W Zakopanem odbywa się co roczny Festiwal Inspirowane Górami im. Macieja Berbeki^[10].

W Zespole Szkół Plastycznych im. Antoniego Kenara jest przyznawana jest dla absolwenta z najlepszy dyplom w rok szkolny, Nagroda im. Macieja Berbeki^[11].

Wdowa Ewa Dyakowska-Berbeka, o swoim życiu opowiedziała Beacie Sabale-Zielińskiej w książce *Jak wysoko sięga miłość? Życie po Broad Peak* (Warszawa, 2016)^[12].

6 marca 2018 odbyła się premiera filmu dokumentalnego o himalaiście „Dreamland” syna Staszka Berbeki, która miała miejsce w Teatrze Witkacego w ramach 7. Festiwalu Inspirowane Górami im. Macieja Berbeki.

W zapowiadzianym na 2020 filmie *Broad Peak* w rolę Berbeki wcieli się Ireneusz Czop^[13].

Odnaczenie

25 kwietnia 2015 prezydent RP Bronisław Komorowski odznaczył Macieja Berbekę pośmiertnie Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski „za wybitne zasługi dla rozwoju sportów wysokogórskich, za promowanie imienia Polski w świecie”^[14].

Życie prywatne

Syn Krzysztofa Berbeki (1930–1964), brat Jacka Berbeki (ur. 1959)^[1]. Żona – Ewa Dyakowska-Berbeka (1957–2018), artysta malarz, grafik i scenograf Teatru im. S.I. Witkacego w Zakopanem^[15]. Mieli czwórkę synów. Wujek – Arkadiusz Wąloch (1932), malarz, pedagog Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Zakopanem^[16].

Przypisy

Symboliczna mogiła Macieja Berbeki na Pęksowym Brzyzku w Zakopanem

Tablica poświęcona Maciejowi Berbecze na grobie jego ojca, Krzysztofa, na Nowym Cmentarzu w Zakopanem

Tablice poświęcone osobom zmarłym w górach na Tatrzańskim Cmentarzu Symbolicznym. Jasna tablica w środkowej części jest poświęcona Maciejowi Berbeci i Tomkowi Kowalskiemu

encyklopedia tatrzańska. Poronin: Wydawnictwo Górskie, 2004. ISBN 83-7104-009-1.

2. Maciej Berbeka, T. Kowalski uznani za zmarłych (<http://web.archive.org/web/20160304192141/http://polskihimalaizmzimowy.pl/pages/posts/pozegnanie-macka-berbeki-i-tomka-kowalskiego-696.php>). 10 marca 2013. [dostęp 10 marca 2013].
3. Zakończenie wyprawy (<http://polskihimalaizmzimowy.pl/pages/posts/wyprawa-zimowa-pza-na-broad-peak---8.03---kierownik-k-wielicki-konczy-wyprawe-694.php>). [dostęp 2013-01-11].
4. Maciej Berbeka, himalaista i artysta pozostał w Karakorum... (http://www.mcksokol.pl/693,10719,Maciej_Berbeka_himalaista_i_artysta_pozostal_w_Karakorum_.htm) (pol.). strona MCK Sokół. [dostęp 2013-03-12].
5. Janusz Kurczab: *Leksykon polskiego himalaizmu*. Warszawa: Biblioteka Gazety Wyborczej, 2008, s. 19-20, seria: Polskie Himalaje. ISBN 978-83-7552-383-6.
6. Maciej Berbeka, Adam Bielecki, Artur Małek i Tomasz Kowalski zdobyli Broad Peak! (<http://polski-himalaizm-zimowy.wspiny.pl/blog/2013/03/05/maciej-berbeka-adam-bielecki-artur-malek-i-tomasz-kowalski-zdobyli-broad-peak/>). polski-himalaizm-zimowy.wspiny.pl, 5 marca 2013. [dostęp 9 marca 2013].
7. Robert Kulig: Nadzieja umarła ostatnia (<http://wiadomosci.onet.pl/tylko-w-onecie/nadzieja-umarla-ostatnia,1,5438941,wiadomosc.html>) (pol.). Onet.pl. [dostęp 2013-03-08].
8. RMF FM, *Tomasz Kowalski został pochowany. Jacek Berbeka kończy wyprawę* (<https://www.rmf24.pl/fakty/swiat/news-tomasz-kowalski-zostal-pochowany-jacek-berbeka-konczy-wyprawu,nld,997481>) [dostęp 2018-11-29] (pol.).
9. Regina Korczak-Watycha: "Ulice Jeruzolimy" według Piotra Biesa. Spektakl poświęcony himalaiście Maciejowi Berbeci (http://podhale24.pl/rozmaitosci/artykul/23432/quotUlice_Jeruzolimy_quot_wedlug_Piotra_Biesa_Spektakl_poswiecony_himalaistcie_Maciejowi_Berbece_zdjecia.html) (pol.). Podhale24.pl. [dostęp 2013-04-08].
10. *.INSPIROWANE GÓRAMI' '5 EDYCJA FESTIWALU im.MACIEJA BERBEKI.14 X 2016 r.Aut;Janusz Tomczak* (https://www.youtube.com/watch?v=Tm-Zsd_OORA), youtube, październik 2016 [dostęp 2018-05-05].
11. Wręczenie Nagrody im. Macieja Berbeki (<https://www.zakopane.eu/aktualnosci/pazdziernik-2017/wreczenie-nagrody-im-macieja-berbeki>) (pol.). zakopane.eu.
12. Jak wysoko sięga miłość?. Życie po Broad Peak. Rozmowa z Ewą Berbeką. Opowieść żony himalaisty (http://cyfroteka.pl/ebooki/Jak_wysoko_siega_milosc_Zycie_po_Broad_Peak_Rozmowa_z_Ewa_Berbeka_Opowiesc_zony_himalaisty-ebook/p0407809i040) (pol.). ebook/epub.
13. *Broad Peak* (<http://www.filmipolski.pl/fp/index.php/1247463>) w bazie filmipolski.pl
14. Odznaczenia na Kasprowym Wierchu (<http://www.prezydent.pl/archiwum-bronislawa-komorowskiego/aktualnosci/order-i-odznaczenia/art,1441,odznaczenia-na-kasprowym-wir.html>). 2015-04-25. [dostęp 2015-04-25].
15. Maciej Berbeka, himalaista i artysta pozostał w Karakorum... (http://web.archive.org/web/20141213210543/http://www.mcksokol.pl/75,10719,Maciej_Berbeka_himalaista_i_artysta_pozostal_w_Karakorum_.htm) (pol.). strona MCK Sokół. [dostęp 2018-04-30].
16. Wspomnienia o Maćku Berbeci (http://archiwum.zsp-kenar.pl/index.php/pl/dzialy/absolwenci/wspomnienia_o_maku_berbece/index.html) (pol.). zsp-kenar.pl.

Tę stronę ostatnio edytowano 26 sty 2019, 18:49. Tekst udostępniany na licencji Creative Commons: uznanie autorstwa, na tych samych warunkach (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.pl>), z możliwością obowiązywania dodatkowych ograniczeń. Zobacz szczegółowe informacje o warunkach korzystania (http://foundation.wikimedia.org/wiki/Warunki_korzystania).